

Uvodnik

Razdoblje od izlaska prošloga broja *Medijskih istraživanja* obilježilo je nekoliko medijskih događaja, a među njima i demonstracije novinara ispred zgrade hrvatske Vlade u povodu fizičkih napada na novinare. Tražili su zaštitu svojih građanskih i profesionalnih prava, da im se omogući pisati bez straha o korupciji i kriminalu. Tražili su da državne institucije obave svoje dužnosti te pronadu i kazne počinitelje fizičkih napada na novinare. Upozorili su javnost da sloboda govora baš i nije tako slobodna kao što se jamči Ustavom, da građani i nisu baš tako sigurni kao što tvrdi ministar policije, a da strašna sablast imenom “cenzura” ne umire ni u demokraciji. Drže da je cenzura veća i opasnija nego što je bila ikada do sada. Upozorili su na to da kriminal treba tražiti u medijima samima i u oglašivačima koji kontroliraju hrvatski medijski prostor. Stajališta znanstvene javnosti o tim upozorenjima o stanju javne riječi nisu artikulirana, izostale su javne rasprave o budućnosti istraživačkog novinarstva u korumpiranim medijskom okružju. Istodobno, sve je više sveučilišta i privatnih škola na kojima se na načelima bolonjskog procesa pokreću suvremeni i skupi programi školovanja za mlade novinare. Na koji će se način podučavati predmet suvremeno hrvatsko novinarstvo i medijska korupcija, kako će se ta tema uvesti u znanstveni diskurs, istraživati, publicirati...?

Još jedan događaj, samo na prvi pogled nepovezan s ovim, dogodio se od izlaska prethodnog broja *Medijskih istraživanja*. U Zagrebu je, naime, u svibnju ove godine gostovao Richard Horton, glavni urednik jednog od najutjecajnijih i najstarijih medicinskih časopisa *The Lancet*, u organizaciji Nacionalne zaklade za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske i Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. U dojmljivom predavanju pod naslovom “Noćne more sredovječnog urednika”, sa stajališta iskusnog urednika znanstvenog časopisa, postavio je neka pitanja koja otvaraju problem korupcije u znanosti. Prvo, na koji se način danas shvaća pojam “znanost”. Jesu li samo istraživanja, projekti, laboratoriji i eksperimenti znanost ili je znanost i pitanje na koji se način znanstvena zajednica odnosi prema porocima i vrlinama društva – ali i prema svojim vlastitim. Kako se znanstvena zajednica nosi s pitanjima znanstvene čestitosti u napredovanju i objavljivanju znanstvenih radova? Koja je uloga urednika znanstvenih časopisa, koja je uloga recenzenata? Koliko se podupire i vrednuje njihov doprinos u stvaranju specifičnog odnosa zajednice prema publiciranju? Cijeni li znanstvena zajednica komunikacijske vrijednosti znanstvenih časopisa ili ih ponekad zbog vlastite nemoći objavljivanja, zanemaruje ili napada? Kako razvijati dijalog između urednika, autora članaka i recenzenata, a radi znanstvenog boljitka za sve? Kako ostvariti uspješnu suradnju u globalnoj znanstvenoj zajednici, ako nismo u stanju uspješno surađivati u lokalnoj zajednici? Je li problem samo u pojedinačnim primjerima ili je možda riječ o potrebi da se mijenjaju neke navike i praksa na razini znanstvenih institucija kao što su sveučilišta, fakulteti, recenzenti koji svjesno ili nesvjesno podupiru nepoštenje u znanstvenom okruženju, korupciju, neprofesionalnost, nerad, plagijate. Nema jednostavnih odgovora na ova teška pitanja, nego ih svatko mora

naći u svojoj savjesti i ljubavi prema znanosti i svojoj zemlji, poruka je nadahnutoga govora Richarda Hortona koji objavljujemo u cijelosti.

U ovom broju, uz dopuštenje Vijeća Europe i gospodina Leea Hibbarda, objavljujemo rad Divine Frau-Meigs pod naslovom "Medijska pismenost i ljudska prava: obrazovanje za održiva društva". Riječ je o izvještaju direktorica magistarskog programa e-obrazovanja i medijskog odgoja na skupu o medijskoj pismenosti u Grazu, u Austriji, krajem 2007. godine. U radu se postavljaju pitanja o tome koju vrstu medijske pismenosti trebamo, koje su vještine danas potrebne za medijski pismeno društveno, na koje načine ih treba podučavati. Kroz kritičnu analizu sadašnjeg stanja u projektu medijske pismenosti, daju se osnovne smjernice koje mogu biti zanimljive i za hrvatsku medijsku i obrazovnu politiku.

Karmen Erjavec u članku "Kako proučavati povijest novinarstva? Kritički prikaz smjerova povijesti novinarstva" istražuje tradicionalnu perspektivu proučavanja povijesti novinarstva. Smatra da se o povijesti novinarstva ne podučava dovoljno niti se na pravi način i istražuje moguće uzroke i posljedice.

Zala Volčič u članku "Mediji, identitet i spol: Tragom feminističkih teorija i metodologija o medijima i novinarstvu" daje pregled nekih teorijskih i metodoloških pristupa kojima se feministički pokreti koriste u analizi novinarstva i medija.

Bernard Miočić u članku "Modeli odnosa s javnošću u on-line okruženju" prikazuje rezultate empirijskog istraživanja na uzorku zaposlenih u odnosima s javnošću, te ističe da se na internet najviše primjenjuje model javnoga informiranja, a interaktivnost još uvijek nije dovoljno iskorištena.

Donosimo i nekoliko prikaza knjiga. Među ostalim, prikazujemo nedavno objavljenu knjigu Marshalla McLuhana *Razumijevanje medija (Understanding media, 1964)* koja je više od četiri desetljeća nakon pojavljivanja prvi put prevedena na hrvatski jezik.

Pozivamo Vas da nam šaljete svoje članke i priloge. Šaljite nam rezultate teorijskih ili empirijskih istraživanja, recenzije skupova i knjiga, prikaze i komentare obrazovnih programa i škola.

Zahvaljujemo na suradnji, očekujemo Vaše komentare i kritike.

Urednica
Nada Zgrabljic Rotar